

Norsk krigshumor i verdenspressen

Til venstre:

Da en nasitaller forlot et møtelokale med sine medbragte tilhørere fant han en plakat på bilen: «Dere burde ialfall ha en tilhenger» og til bilen var det heftet en gammel møkkakjerre.

Til høyre:

En tysk offiser la ut for en eldre herr i kupeen om hvilken fordel det var for Norge at tyskerne var kommet, «og når krigen er slutt vil vi trekke oss tilbake så dere får landet igjen.» — «Det tviler vi ikke på,» led svaret, «men hva ville ha hendt hvis tyskerne hadde seiret?»

Kvending i propagandaen.

Dr. Goebbels' artikkel i Das Reich for 16 august virker i høyeste grad avslørende for den tyske krigspropagandaen. I artikkelen heter det: «Ingen tilskuer som er habil til å bedømme situasjonen kan være i tvil om at slagfeltet i øst. Der gjelder det et være eller ikke være for begge parter. Den som seirer der, han har seiret for godt. Intet ligger derfor nærmere enn at vi for å nå våre mål på Østfronten der konsentrerer alle de krefter vi kan unnvære fra andre viktige avsnitt.»

Frekt overser han fullstendig at den tyske krigspropaganda hadde knust den røde armé fullstendig allerede i begynnelsen av felttoget i øst. I dag forteller han det tyske folket at kampene i Russland gjelder Tysklands være eller ikke være.

Av artikkelen hans går det fram at han med «andre viktige avsnitt» i særdeleshet tenker på de vest-tyske industristrøka som stadig blir hjemstømt av britiske bombefly. Hans skildringer bekrefter effektiviteten av bombetokta.

Men den tyske befolkningen — hvordan reagerer den? Det er det store spørsmål som sikkert vil influere sterkt på den videre utviklinga. Hele det tyske folket kan umulig ha glemt propagandaen fra ifjor om armeens totale seier i øst og arbeiderne i Vest-Tyskland kan umulig ha glemt Goebbels forsikringer om at Die Luftwaffe definitivt var herre i lufta så intet fiendtlig fly skulle kunne komme over tysk territorium.

DE SELGER RASJONENE VÅRE

Det er ikke store kvanta matvarer tyskerne leverner den norske sivilbefolkning. Av grønnsaker, fisk og kjøtt slippes det bare ut på det norske marked, hva tyskerne mener er minimum for at befolkningen kan oppholde livet.

På denne bakgrunn må vi bedømme de kjøpmenn som lar seg lokke til å selge mer mat til tyskerne enn det de absolutt er tvunget til. Vi har dessverre sett eksempler på at grossister t. eks. har pakket om hele store partier spekiesild i småbutter for Wehrmacht og vi har sett detaljister som gladelig fyller butter som soldatene kommer med.

Folk flest sier bare — tenk hvor smått det må være med mat i Tyskland siden soldatene tar med sidebutter hjem.

Kjøpmennas salg utover det de ubetinget er tvunget til må vi på det skarpeste fordomme. For ussel vinning selger de våre rasjoner!

«Kulturdepartementet» har foreløpig gjort et tilbakeskritt i foreleggerstrida. Som kjent nekter alle foreleggerne å la seg tvangsorganisere i den nye NS-forening, og likeså å la sine bøker godkjennes av NS. Forlaga kan nå sende bøker ut uten lisens, og likeså kan de sende bøker til bokhandlere som står på NS-svarteliste.

Foregger Arne Damm er arrestert og sendt til Tyskland.

Nasistene hadde for sendt ut liste nr. 1 over forbudte bøker. Nå er liste nr. 2 og 3 kommet. De omfatter flere hundre navn, og deres bøker skal fjernes fra biblioteker og bokutsal. Blant de norske forfattere som nå er forbudt er: A. Skar, Hjalmar Waage, Halvard Lange, Arne Ording, Nils Johan Ruud, Scheldrup, Bernt A. Nissen.

Den britiske presse har offentliggjort et dokument som er sendt til alle høyere tyske offiserer. Det var opprinnelig lagd august 1940 da Hitler følte seg sikker på seiren, og ble da sendt bare til et utvalg, blant andre alle generalene. Dokumentet inneholder en redegjørelse for SS fremtidige organisasjon. Det heter bl. a.:

Det fremtidige Stortyske rike vil ikke bare inneholde vennligsinnede folkeelementer. Det er derfor nødvendig å opprettholde SS som statspoliti. Bare helt utvalgte folk skal bli opp-tatt, folk av det beste blod, og de skal ikke blande seg med massen. SS må ha en soldats mentalitet, og må derfor delta i den nåværende krig i første rekke.

Det er ikke tvil om at det omkring SS skal grannes en ny tysk adel, som skarpt skal skille seg ut fra «folket». Og det er også på grunnlag av denne organisasjon, som allerede har forvoldt så megen redsel i Europa, at det «nye» Europa skal beherskes.

En britisk korrespondent har skildret et besøk på amerikanske flyplasser som nå vokser opp over alt i England. Blant de fly han så på flyplassa var de veldige flyende festninger. «I går tilbragte jeg flere timer i et av disse store 4-motors bombefly,» sier han. De menn som flyr disse maskiner er hardt arbeidende som bare venter på et ord for å begynne sin offensiv. I ukervis har de nå studert det britiske flyvåpens metoder. Blåde amerikanere og briter lærer av hverandre og deres felles kunnskap og dyktighet blir utnyttet, inntil man tilslutt får sveiset sammen en mottlig angrepsstyrke.

NS har sendt ut en «illegal» avis som blir sendt i posten. Nr. 1 er for juni, og «avisa» heter «Frihetsskampen». Avisa er selv-sakt for sambandet, og det er neppe noen som ikke gjennomskuer den.

NORGES FRAMTID

Fra Toralv Øksnevads tale 9 aug. i B.B.C.

Viljen for vår nasjonale sak er så god som den overhode kan være under de forhold som hersker i verden. Vi har rett til å si dette etter at De Forente Stater, Storbritannia og Sovjetsamveldet har ønsket å markere sin respekt for vår innsats og vår sak ved å heve vår gjensidige diplomatiske representasjon til ambassadørs rang.

Sovjetsamveldets initiativ i denne retning like før kongens fødselsdag er noe mye enn en høflig gest. Det viser en ærbødighet for det norske folks suverenitet og for det norske folks historiske rett som vil slå ned en hvær nasistisk propaganda i Norge og faren fra øst.

Hvorledes De Forente Stater, Storbritannia og Sovjetsamveldet gang på gang, og på den utvetydigste måte har vist at det norske folket frihet er et uomtvistelig krigsmål, skulle være nok for oss.

BRITISKE FLYANGREP I TYSKLAND

11 aug. Kraftig angrep på det viktige jernbaneknutepunkt Osnabrück. Flere angrep på tyskokkupert område.

13 aug. En stor styrke bombefly angrep Mainz. Angrepet var meget vellykket. Flere hundre tonn bomber ble sloppet ned og over 50 000 brannbomber.

14 aug. Mainz ble på nytt angrepet kraftig.

16 aug. For første gang gjorde en amerikansk bombeflyavdeling et samlet angrep på Vestfronten. Angrepet gjaldt militære mål i Rouen, i tyskokkupert Frankrike. Toktet ble ledet av sjefen for de amerikanske bombeflyavdelinger i England. Han uttalte at angrepet, som ble foretatt av flyende festninger var meget vellykket. Man hadde benyttet de nye amerikanske peileapparater og bombene var falt rett i målet. Ingen av de amerikanske fly ble skadet. 2 av de eskorterende engelske jagere saknes, 3 tyske jagere ble skutt ned.

17 aug. Osnabrück og andre deler av Nord-Tyskland bombardert.

19 aug. angrep 2 amerikanske bombedivisjoner militære mål i Aberville. Det ble forvoldt meget stor skade. Ingen amerikanske fly gikk tapt. Britiske fly angrep Nord-Tyskland, først og fremst Flensburg. 4 britiske fly saknes.

Russiske fly angrep Øst-Preussen og forvoldt stor skade.

9 SEPTEMBER 1942

AVANTGARDEN

Kampene om Stalingrad.

I hele august sto nasistenes offensiv i stampe på Østfronten. De oppnådde mindre lokale fremganger ved Stalingrad og de besatte enkelte byer i Kaukasus, men måtte til gjengjeld la russerne beholde initiativet på alle de andre fronter. Klart og tydelig kunne en forstå at Hitlers planer også denne gang ble bragt i uorden ved den røde armés kraftige innsats.

Ved å sette inn hele sin disponible styrke på en enkelt sektor av fronten hadde nasistene regnet med definitivt å renne de røde armeer over ende, og Stalingrad skulle være nådd og inntatt allerede i slutten av juli, og den nasistiske propaganda serverte også nyheten om at det bare var noen dager til byen var inntatt, inntil den militære ledelsen i slutten av august måtte offentliggjøre en redegjørelse hvor det het at «journalistene i Berlin» ikke forsto situasjonen og man ikke kunne si når Stalingrad ble inntatt. Det er jo en interessant opplysning at krigsskildringene fabrikeres i Berlin.

Slaget om Stalingrad er et av de voldsomste historien kan oppvise. Etter hvert som det gikk opp for de nasistiske ledere hvilken katastrofe som truet hvis ikke byen ble tatt, ble de mer og mer grepet av panikk. Alt disponibelt materiell og folk ble kjørt til slagmarka mellom de to elver, og antall fly har vært enormt.

Allikevel klarer de russiske tropper lenge å holde presen. Men de var kommet i en for ufordelaktig strategisk posisjon til fullstendig å stå imot det regn av bly og stål som nasistene sendte over deres stillinger. De kjempet med ryggen mot Volga, med et begrenset kommunikasjonsnett, og derfor liten anledning til hurtig å skifte ut sine tropper og la de få nye forsterkninger.

Nasistenes plan var å lage en knipetang om Stalingrad, to kiler som i nord og syd skulle trenge fram til Volga. Gang på gang ble disse forsøk slått tilbake, men nasistene forsøkte hver gang på ny, uten å ta hensyn til de tap de led. Den 1 sept. forsynte det nasistiske kommunike at tropper var kommet fram til Volga nord for Stalingrad, men nyheten ble ikke som ventet slått stort opp, og det med rette for det viste seg at det meste av den kile nasistene da hadde klart å rette inn i de russiske linjer da var tilintetgjort, og hvis det var lyktes nasistiske tropper å trenge fram til nærheten av Volga var de fullstendig isolert. Derimot meldte russerne den 4 sept. at tyskerne hadde klart å trenge seg inn i forsvarssystemet syd for byen, og at stillingen var kritisk.

Det er sannsynlig at nasistene klarer å innta Stalingrad. Allikevel vil en kunne si at kampene om denne byen har vist hvor nær de nasistiske armeer er nederlaget. Ennå vil de kunne skjule de veldige skader deres krigsmaskin har fått, men de har sannsynligvis fått en slik knekk at de neppe får tid til å rette nye store angrep på de andre deler av fronten for vinteren kommer. Hvor store tap har vært fra Stalingrad kan

ikke sies, kampene er på langt nær slutt, men at de har vært enorme er sikkert, og antallet tyske falne kommer opp i hundretusener.

I Kaukasus valte russerne å trekke seg tilbake til fjellene da nasistene i begynnelsen av juli trengte seg fram til slettelandskapet sør for Don. Og framleis pågår kampene ved foten av fjellkjeden. En tysk avdeling har riktig nok vært en tur oppe på Eberus, det høyeste fjell i Kaukasus, men tilfellet hadde ingen militær betydning, og selv tyskerne innramte at det først og fremst var en sportslig prestasjon. Fjella strekker seg helt opp til Kertsjundet og beskytter på denne måte Svarthavshavnene. Nasistene har gjort sterke anstrengelser for å trenge seg fram til disse havner, men er blitt slått tilbake med store tap. I nord er det imidlertid lyktes nasistene å trenge seg fram til kysten sør for Novorossisk, Svarthavets viktigste fløthavn etter Sebastopol, men russerne har baser for sin flåte i de øvrige byer, først og fremst i Batum. Lenger øst har nasistene rettet sterke angrep i retning mot oljebyen Grosny, uten at det har lyktes dem å vinne særlig terreng.

I det hele virker det som nasistenes framgang i Kaukasus går overordentlig tregt, og de viktigste oljefeltene er i øyeblikket ikke direkte truet.

På de øvrige fronter har russerne hatt initiativet. Nasistene forsøkte seg riktig nok med offensive operasjoner i Orledistriktet, men de ble slått tilbake og kampene stilnet av. Ved Rsjev har det russiske trykk som begynte i begynnelsen av august resultert i en framrykking på mellom 40 og 55 km, og russerne er kommet fram til forstedene av Rsjev. Tyskerne yter imidlertid en meget seig motstand.

På Kalininfronten NV for Moskva har russerne hatt en del framgang, og de har tilfjeld nasistene store tap ved Leningrad.

Det russiske flyvåpen har vært meget aktivt: Det har flere ganger vært rettet angrep på Berlin. Det største angrep kunne rapporteres da russiske fly i slutten av august trass i dårlig vær bombet industrielle og militære mål i Berlin, Danzig, Königsberg, Tilsitt, Stettin og enkelte andre byer. I Berlin ble iaktatt 9 store brander, det samme i Danzig, og i Königsberg 10 brander. Ingen av de russiske fly ble meldt saknet.

Siste 7 september

Russerne holder stillingen foran Stalingrad. Von Boeck fører fram nye reserver men blir slått tilbake. NV for byen har russerne bedret sine stillinger. SV lyktes det nasistene å drive en kile inn i forsåret, men russisk artilleri drev fienden tilbake. I et avsnitt rettet flere tyske panseravdelinger gjentatte angrep mot 6 russiske luftvern batterier. Disse slo alle angrep tilbake og satte 45 ut av kamp. 1500 stupbombefly og andre fly retter voldsomme angrep mot russerne, men disse

TYSKERNES PLANER MED NORGE I Etter Klaus Sunnanå 19/3

Når det gjelder tyskernes utplyndring av Norge må man skille mellom to slags tiltak, det er de som bare tar sikte på å presse landet for mest mulig av livsformodenheter under krigen, og de tiltak som går ut på utsugning over lengere sikt. Man regner at Norge er blitt tappet for ca. 30% av nasjonalformuen.

Tyskernes planer med norsk næringsliv er det riktig nok vanskelig å få noen skikkelige greie på, men man kan sette opp 6 punkter:

1. Norge skal bli et råvareproduserende land, 2. Jordbruket skal bli mere framtreddende.
3. Utenrikshandelen skal gå over Tyskland.
4. Industrien skal samordnes med den tyske, med tysk kapital.
5. Skipsfarten skal reduseres.
6. Levestandarden skal bringes ned til det mellemeuropeiske nivå.

Når det gjelder den elektrokjemiske industri ble det i august 1940 nedsatt et tysk arbeidsutvalg med Terboven som formann. Eksport av elektrisk kraft er planlagt. Denne plan har tidligere vært oppe her i landet, men er blitt forkastet som ulønnsomt, idet man fant ut at det lønte seg bedre å anvende kraften til industri innen landet. Den industri som skal få lov å bestå skal drives med tysk kapital lånt i Norges Bank, og administrert ved datterselskap her i landet. Liknende planer foreligger for fiskevareeksporten. Videre planer om tråffiske i stor stil som vil komme til å ta arbeidet fra tusenvis av fiskere.

Ad. utenrikshandelen. Høsten 1940 kom det en rekke representanter fra Tyskland til Norge for å kjøpe opp varer som ikke brukes i Tyskland, men som derimot land som Spania, Portugal og Italia har vært store avta-løere av. Man ble nødt til å gå de vanlige kanaler. Eksporten ble foretatt til de priser som tyskerne bestemte.

Ad. sjøfarten. Møte tysk presseuttalelse må ikke bare landegrensene men også sjøgrensene revideres. Sverige, Danmark og Norge, må forrenges og tilvises den plass som tilkommer dem ifølge deres størrelse og betydning.

Dette viser at kampen mot nasismen også er en kamp for å bevare vårt eksistensgrunnlag, de sosiale og økonomiske goder vårt land har opparbeidet seg.

viker ikke. Ca. 50 tyske fly blir skutt ned i gjennomsnitt pr. dag.

Russerne benekter nasistenes påstand om at Svarthavshavnene Novorossisk er erobret. Det raser heftige kamper ved Mozdok i Midt-Kaukasus. Alle angrep i retning Grosny er slått tilbake.

Ved Briansk og Rsjev er det fortsatt sterkt russisk press.

70 tyske bombefly forsøkte å trenge seg fram til Moskva foregående natt, men russiske jagere splittet angrepet og skjøt ned 11 fly.

Russiske ubåter har senket et tysk transportkip på 8000 tonn i Østersjøen.

Mappe 20

Ekspl. 9/9

Arg. 1942

O. V.

Send avisa videre med en gang du har lest den!

A

SEP. 1942

1249

Tre land som er nær knyttet til det britiske imperium står idag passive til den strid som de frihetelskende folk fører mot nasismen. Disse tre land er Irland, Egypt og India. I seg selv er deres folk antinasistiske men på den andre sida ligger uvilje og usikkerhet overfor imperiet som en hindring for at de finner sin plass ved frofthen.

Av disse tre land er India det viktigste, og landet står idag midt oppe i en krise så dyptgående at det også berører vår kamp. India er et rikt land, men allikevel er det fattig fordi dets rikdom ikke er utnyttet. Det har ikke hatt vestens rivende industrielle utvikling, og er med sine 380 mill. innbyggere nærmest et bondesamfund med dype sosiale klasseskiller.

India er en britisk koloni, og det hersker neppe tvil om at England har gjort mye godt for India. Men det britiske imperium er nå engang ikke noen filantropisk institusjon, og det er vel mest riktig å si at England har regjert India i sine interesser og ikke i det indiske folks. De ønsker England idag har i India er resultatet av denne politikk, og en rekke engelske politikere forsøker heller ikke å skjule dette idag.

Frihetstranga har stadig vokset seg sterkere i det indiske folk. De har også etter hvert fått tilkjempet seg flere og flere rettigheter. Da krigen i Østen brøt ut, sendte den engelske regjering Cripps til India for å komme til en ordning med de indiske politikere. England tilbød India å bli en domini i stedet for en koloni, noe som ville bety at India ville få et utstrakt selvstyre med sin egen regjering og sitt egne folkevalte parlament.

Men de indiske politikere, med det store kongresspartiet i ryggen avsto, og forlangte bare en ting: Engelskmennene skulle trekke seg tilbake fra landet.

Sett på bakgrunn av at de japanske tropper da sto ved den indiske grense var kravet lite realistisk. Den indiske frihetsrørsle er sterkt demokratisk og klart antinasistisk. Enkelte unnatak fins, blant andre de to brødre Bose som fullstendig har gått over til nasismen og fra Japan og Tyskland sender «budskap» til det indiske folk om at aksen er deres eneste sanne venner.

Englenderne har selvsagt ikke kunnet bøye seg for kongresspartiets krav. De kan ikke gjøre det, hverken av hensyn til det indiske folk, sitt eget folk eller de andre folk som idag er i blodig kamp for sin frihet.

Kongresspartiet har oppfordret til passiv motstand mot de engelske tropper men de har ikke fått det indiske folk med seg. Kongresspartiet representerer for det første bare hinduene, de 80 mill. muhamedanere har stilt seg på engelskmennas side. Videre har en rekke andre indiske politikere med sterk posisjon blant befolkningen tatt avstand fra kongresspartiets beslutning. Arbeiderørsla, som først og fremst er representert ved det kommunistiske parti, har også gått aktivt inn mot kongresspartiet og først og fremst dets ledere med Gandhi i spissen. Det betyr at størsteparten av de indiske industriarbeidere stiller seg på engelskmennas og de alliertes side. Ikke av kjærlighet til England, men i bevisstheden om at den aksjon Gandhi nå fører bare er til fordel for nasismen, og kan bety japansk besettelse av landet som vil være mange ganger verre undertrykkelse enn India noen sinne har opplevd.

Veien til Indias frihet går idag bare gjennom en alliert seir over nasismen. Og det er i det indiske folks interesse å støtte denne kamp. Den politikk som Gandhi fører idag kan bare vanskeliggjøre Indias stilling i framtida og svekke og splitte det indiske folk.

Den indiske frihetsrørsle har for over alt i verden og også i England selv blitt møtt med stor sympati. Og ikke minst i vårt eget land som bestandig selv har stått så sterkt på den nasjonale selvstendighets grunn. Men idag har Gandhi bare sympati hos aksemaktene, fordi hans aksjon gagnar deres sak. Og det later heldigvis til at indierne også etterhvert selv forstår det, iallfall ser det ut til at Gandhis paroler denne gang ikke har hatt den gamle virkning. Men ansvaret for de ofre som hans kampanje til nå har hatt kan bare føres tilbake til Gandhi selv.

«Aftenposten» er den 26/8 dypt rystet over at en tyskfødt amerikaner er dømt til døden fordi han har skjult en tysk offiser som var flyktet fra fangeleir i Canada. I Europa kjenner vi flere dødsdommer over folk som bare har gitt litt mat til russiske krigsfanger som blir utsultet og behandlet som dyr i de tyske fangeleirene, og vi har kjennskap til utallige eksempler på at folk blir satt i konsentrasjonsleir bare for å ha kastet en sigarett til fangene.

Hvilken himmelvid forskjell er det ikke på forseelsene, og hvor mye større grunn hadde ikke «Aftenposten» til å bedømme de tyske barbarene.

Det er allmennlig kjent at NS for tida gjør nye anstrengelser for å realisere sine forrederiske planer om et riksting. For en tid siden gjorde innenriksråd Dahl nærmere rede for framgangsplanen ved oppnevningen av representanter til rikstinget i et brev til ombudsmannen for næringslivet, den beryktede direktør Whist. De fagforbund som var nyordnet eller som ville bli det i løpet av kort tid, skulle selv få velge sine representanter. De øvrige skulle bare ha rett til å innstille. Ja enkelte, som fiskerne, skulle få sine representanter direkte oppnevnt av ministerpresidenten. Alt dette skulle ifølge planene være ferdig i første halvdel av september. Whist har sammenkalt sine spesielle tillitsmenn til møte i Oslo 21 september. Ordførere o. l. er tilsagt møte 25 september. Denne dag skulle også rikstinget åpnes.

Men NS har nå engang ikke lov å bestemme noe på egen hand. Erkekeltringene Quising og Hagelin har derfor vært i Tyskland for å treffe den «store» fører. Hitler var imidlertid opptatt med viktigere ting enn NS-rikstinget i Norge, og de to nasister måtte vende hjem uten å ha fått forelagt sine planer. Det er derfor tvilsomt om NS rekker å innhente samtykke før 25 september. Men de slipper nok ikke tanken om et riksting og fred med Tyskland. Vi kan derfor i det minste vente nye krattige framstøt mot næringsgruppene. Blant de som står for tur til å bli «nyordnet» nevnes bankvesenet i første rekke. En «nyordning» på dette område vil lett kunne bli en betenkelig sak for NS. De norske innskytere vil sikkert ikke ha noen tillit til et nasistisk bankvesen.

SI AVELENKENE STRAMMES

I Tyskland er det 31 august offentliggjort en forordning om utnyttelse av arbeidskrafta i de besatte land. Det heter at forholda skal «tilpasses» etter tysk forbilde og «underkastes en stram ensrettet ledelse».

I forordningens § 3 heter det at all arbeidskraft i de besatte områder så langt som nå er skal tjene det tyske krigsbehov.

Arbeidet inndeles i fem grupper. Først og fremst skal de tyske militære og sivile organisasjoner ha tilfredsstillt sitt behov. Som nr. 2 kommer de tyske rustningsarbeidere, så sikring av ernærings- og landbruksarbeidet, som nr. 4 arbeider av handverksmessig og industriell art i tysk interesse, og tilslutt arbeider som utføres i den okkuperte befolknings interesse.

Minimumsarbeidstida settes til 54 timer om uka, og eventuelt skal det også arbeides søn- og helligdager. Forordningen gjelder for Norge, Holland, Belgia, Frankrike og Serbia.

Forordningen gir et grellt bilde av den utplyndring nasistene foretar overfor de besatte land. Maten blir slettere og slettere, men arbeiderne skal slite som slaver for de tyske herrer. Men forordningen gir også et bilde av de vansker nasistene selv er oppe i, det stadige skrik etter arbeidskraft for å motvirke den synkende tendens i deres krigsproduksjon, og for å erstatte de tusener av arbeidere som sendes til fronten.

I Halden ble det for en tid siden arrangert et vervemøte for legionen med tale av fylkesfører Hoff, som bl. a. gjentok de vanlige glosor om at Tyskland ikke trengte noen hjelp fra Norge, men at den norske legion først og fremst skulle sikre Norges «selvstendighet». Hoff var uforsiktig nok til å konkludere med å be alle som var motige nok til å melde seg til legionen om å reise seg. Stor forvirring i forsamlingen hvoretter tre stykker reiste seg nølende. Dette dårlige resultat førte til nye innlegg fra Hoff, som denne gang sa direkte at Tyskland trengte soldater. Men det skulle han ikke ha gjort. Det endelige resultat ble at de som hadde reist seg, igjen inntok sine plasser. Forsamlingen vedtok deretter samstemmig at ingen var motige nok til å melde seg til legionen.

Det står stadig en del sprøyt i avisene om «ministerpresidentens» strålende ide om den nye by Borg, Norges tredje største med 70 000 innbyggere og et flateinnhold på 100 km². NS gjør seg de merkelige forestillinger om de uhyre fordeler som vil følge med en sammenslutning av 9 kommuner til en by. Denne «by» vil nemlig for det første få et mer allsidig næringsliv enn de to gamle byer Fredrikstad og Sarpsborg, med både akkeri og andre gode ting innfor sitt område. For det annet vil en få mange åpne plasser, storbyens lunger som det heter. Og for det tredje, og det er det mest storslagne bevis for «føreren» visdom vil en få mange km nye strandlinjer langs Glomma og dermed muligheter for store havneanlegg. Det må utvilsomt betegnes som en oppsiktsvekkende oppdagelse at en byutvidelse skaffer tilveie åpne plasser og strandlinjer som før ikke eksisterte. Hvorfor ikke like godt utvide Oslo by til å omfatte begge sider av Oslofjorden helt ned til Færder. Tenk hvor mange km strandlinje en da ville få.

Arne Sunde melder at tapet av norsk tonnasje er gått betraktelig ned siste måned.

Ved begynnelsen av det fjerde krigsåret

merksomhet mot benveien til England, gjorde de denne avstikker og tapte i virkeligheten tid. Like etter kom angrepet mot Holland og Belgia. Disse land ble faktisk rent overende for England og Frankrike kunne yte effektiv hjelp, og igjen hadde Tyskland den fordel å være den absolutt sterkeste. Det tyske angrep kom med en styrke som brøt ned alt på dets vei. De belgiske befestninger ble tatt ved sjokkmetoder, etter planer like nøyaktig utregnet som de som lå forut for angrepet på Norge.

Allerede fra første øyeblikk klarte tyskerne fullstendig å beherske situasjonen. De tok ikke i bruk noen «hemmelige» våpen, men til gjengjeld hadde de tyske troppene ved sine seire fått en gåpå-bevissthet som oppveide mange hemmelige våpen. Og her lå også en årsak til nasistenes framgang. Den voldsomme stimulans seirene skapte, de følte seg usårige. Men grunnlaget var faktisk ikke den tyske militærmaskins styrke, men motstandernes svakhet.

Det franske militærvesen var basert på defensive operasjoner. Den franske militær-makts faste punkt og ryggstø var Maginotlinja. Alle beretninger tyder på at denne var ypperlig og at troppene og organisasjonen var førsteklasses. Franskmennas håp var at tyskerne skulle forsøke å storme denne linje, og at dette ville tilføye fienden så store tap at den franske armé siden kunne gå til angrep.

Maginotlinja ble også stormet, men den ble stormet bakfra. Nasistenes påstand om at de klarte å bryte den frontalt er ren propaganda. Feilen ved Maginotlinja var at den ikke gikk helt til havet, men stoppet ved den belgiske grense. Og det var her de tyske tropper strømmet gjennom.

Først og fremst ligger årsaka til det franske nederlag i at den franske armé var fullstendig underlegen. Tyskerne angrep med 200, muligens hele 240 divisjoner mens franskmennene hadde 100. Til dette kom et relativt lite antall engelske divisjoner. Men andre forhold var verre. Nasistene hadde over 10 000 fly, franskmennene hadde bare ca. 1000 jagerfly og et forsvinnende lite antall bombefly. Når det gjaldt tanks var forholdet ennå verre, den franske armé manglet nesten dette våpen. Heller ikke hadde de noe særlig antall av antitankkanoner. Når dertil kommer en delvis uduelig statsledelse og et offiserkorps som på ingen måte var på høyde med situasjonen var katastrofen uunngåelig.

Etter seiren i Frankrike vendte nasistene seg mot England. Men det var for sent. Nasistene hadde i virkeligheten lidd et nederlag i krigen i Frankrike, og det var ved Dunkerque. De engelske tropper som var presset sammen her sto foran sin undergang. Engelskmennene hadde håpet å redde 60 000 og reddet 300 000. Troppene kom tilbake til hjemlandet uten våpen, men ikke kuel, tvertimot.

England led ikke tilnærmedesvis av samme feil som Frankrike. De var nok sene om å komme i gang, men de kom i gang. Da de tyske flyangrep som skulle innlede invasjonen ved først å vinne herredømme i luften og å terrorisere det engelske folk led de nederlag, det første virkelige nederlag som nasistene hadde i krigen. Det engelske flyvåpen var kvantitativt underlegent i forholdet 1 til 4, men det var kvalitativt bedre og de tilføyde Oöhrings flyarmeer så store tap at de måtte oppgi angrepa.

Men en skal ikke se bort fra det viktige fakta at på det tidspunkt torde nasistene ikke sette inn hele sin kampkraft. De hadde en trusel i ryggen, nemlig Sovjetunionen. Tyskland måtte holde store reserver klare, og torde ikke risikere en mislykket invasjon. Så valte de først å tilintetgjøre denne stat.

Sovjetunionens rolle i denne krig var inntil krigens begynnelse i øst forstått av få. I virkeligheten var situasjonen klar allerede fra første øyeblikk: nasistene ville også vende seg mot Russland. De tilstrebt fullstendig hegemoni i Europa, for ikke å si i verden. Russland ville derfor alltid stå i veien for dem.

Etter de kolossale seire nasistene hadde oppnådd, trodde de at de også var sterke nok til å renne Sovjetunionen over ende. Men det regnestykket holdt ikke stikk. Russerne hadde nøye fulgt kampens gang i Vest-Europa og trukket til seg alle erfaringer. De valte å føre en elastisk forsvarstaktikk, idet de forsto at de ikke var tilstrekkelig sterke til å møte tyskerne med hele sin styrke ved grensen.

Årsaka til den tyske framgang mot russerne ligger i den enkle grunn at de også her var overlegne. De hadde orlog det samme antall tropper da krigen begynte. Av tanks var de absolutt overlegne og av fly var de i alle fall sterkest når det gjaldt flyvefart. Dessuten var de tyske troppene seierssikre, trass i at det sikkert hersket en utpreget uro blant de menige.

Men russerne lot seg ikke renne over ende. Rødearmistene viste seg som tvers gjennom ypperlige soldater og de hadde en kampprofil som ikke lot seg kue. Deres våpen viste seg å være førsteklasses, den russiske industri viste seg å ha nådd tekniske høyder som få hadde ant i Vest-Europa. Deres flyvåpen viste seg også å være på høyden, og det er neppe tvil om at det kvalitativt er like godt som nasistenes.

For første gang led nasistene alvorlige tap og de møtte sitt andre og store nederlag ved Moskva. Den nasistiske angrepsbølge ble demmet opp og den tyske hærs kampmoral fikk en alvorlig knekk.

I slutten av 1941 skjedde det en ny avgjørende begivenhet. USA tråtte inn i krigen. Riktig nok skjedde det samtidig et tilbake-slag idet Japan tråtte inn på Tysklands side. Og her gjentok historien seg. Japan hadde lært fullt ut av de erfaringer krigen hittil hadde gitt, mens Amerika ikke greide å starte med full slagkraft. Men allerede nå har forholda forandret seg. Japans styrke skil man hverken overvurdere eller undervurdere, men Amerikas innsats later etter hvert til å alle fall produktivt nå høyder som en ikke hadde ventet.

Ved inngangen til det fjerde krigsåret forholda totalt forandret fra hva de var den første tid. Først og fremst ved at Tyskland ikke er den sterkeste part. På den ene side har de hatt enorme tap, og krigsproduksjonen

UTSTILLINGEN „SOVJETPARADISET“

— «Russerne har glemt å le, står det i programmet...»
 — «Kanskje vi skulle sende utstillingen bort til dem!»

kan bare med de største vansker holdes på et høyt nivå og er sannsynligvis en del lavere enn den var for ett år siden. De allierte stater har nå i sum absolutt overvekt når det gjelder fly, også førstelinjesfly, og produksjonsfira går raskt oppover. Også når det gjelder produksjonen av annet krigsmateriell er Tyskland underlegen. De har en fordel ennå, nemlig ubåtkrigen, men allikevel klarer de bare å senke en brøkdel av de transporter som går over alle verdenshav. En viktig ting som de også har mistet er sin seiersbevissthet. Det er ikke for ingenting at Hitler har utnevnt den nye justisminister fra SS og at denne skal sortere direkte under ham. E nå har de tyske tropper en meget sterk kampmoral, men den kan ikke sammenliknes med den de hadde da de marsjerte inn i Paris, eller da de feide Jugoslavia over ende i ei håndvending.

Den fordelten har de dog ennå at de faktisk framleis fører en enfrontkrig. Tyskland har idag nesten hele sin styrke ved Østfronten. Etter oppgaver fordeler deres styrke seg slik: 190 infanteridivisjoner, 20 mekaniserte divisjoner (tanks) og 20 motoriserte divisjoner på Østfronten. Til dette kommer 40 finske, rumenske, italienske og ungarske divisjoner. I Afrika har de 2-3 panserdivisjoner og 1 mekanisert divisjon. I Frankrike og Belgia har de 25 infanteridivisjoner og 3 panserdivisjoner og som reserve hjemme 25 divisjoner. Dessuten fins det endel i andre okkuperte områder, blant annet i Norge.

Men det står en sterk armé kampklar på det engelske øyrike og vi vil nok oppleve at den om ikke så lenge blir satt inn med full kraft. Og om ikke det forsøket lykkes kommer et nytt Ressursene er umåtelige. Nasismen står foran sitt endelige nederlag, selv om de ennå midlertidig kan ha framgang i øst.

Ola Hoffmo, tidligere journalist i Arbeideren og bror av Rolf Hoffmo som sitter i konsentrasjonsleir i Tyskland, er skutt under en arrestasjon.

FORAN STALINGRAD — BYTOLL

— «Det var billigere i Paris. Forbatter det slik er jeg ruinert!»

FORSLITT PROPAGANDA

Oslo har fått den tvilsomme ære i en måned å huse utstillingen «Sovjetparadiet» som nasistene forøvrig har hatt rundt i en del andre byer før, uten at den stedlige befolkning har gidde gå og se på den.

Utstillingen er et resultat av nasistenes egne slibrige fantasi, og står på høyde med kannibalhistorien i Nordland.

Det norske folks svar på Goebbels' fortvilte løgnpropaganda mot Sovjetunionen er allerede gitt, og det er den holdning nordmenn har tatt overfor de russiske krigsfanger i Norge. Over alt hvor det har vært mulig har befolkningen hjulpet disse fanger, og trass i faren for mishandlingen av Ostapo og forsendelse til konsentrasjonsleir har man forsøkt å stikke mat til disse mishandlede men ukuelige fanger.

Varm sympati for de russiske fanger, beundring for den røde armé og forakt for herrefolket er nordmenns svar på quislingenes og Goebbels' løgner om Sovjetunionen.

Forøvrig er det uansett å lage en løgnaktig redselsutstilling i Norge. Vi er omgitt av en høyst realistisk utstilling, nemlig nasiparadiet. Den er høyt levende og avslører nasismens samme vesen, og ingen av det nasistiske propaganda-apparatets glassnumre kan bortide oppmerksomheten fra den.

FLYANGREPA MOT TYSKLAND

I kommunikeet 7 sept. heter det: Innlandshavna Duisburg ble utsatt for vedvige flyangrep i natt. Det oppsto en rekke brander. Det var det 55 angrep mot Duisburg. Samtidig ble andre militære mål i Ruhr-området bombet. 9 britiske fly saknes.

I dagslys ble en rekke mål i okkupert Frankrike bombet, bl. a. av flygende festninger. Samtidig rettet 400 allierte jagerfly angrep på tyske flyplasser. 5 nasifly ble skutt ned, 13 antakelig skutt ned og 25 skadet. 2 flygende festninger og 3 allierte jagere gikk tapt.

FRA REGJERINGA

Statsminister Nygaardsvold sendte ut et budskap fra London 6 sept. hvor han sa: Nasistene foretar stadig nye overgrep i Norge. Det norske folk har ytt en motstand som er beundret verden over, og har funnet fram til kampmetoder som gir de beste resultater.

Alt tyder på at det norske folk i nærmeste framtid står overfor nye prøvelser. Quisling vil snart proklamere sitt «riksting». Nasistene vil på denne måte forsøke å provosere befolkningen. Det henstilles til hele folket å innta samme faste og verdige holdning som før, og ikke innlate seg på individuelle aksjoner som bare kan føre til nye terrorhandling fra Gestapos side.

Som våre lesere husker oppstodde musikkene ved sin faste holdning å fringe gjennom at styndighetene oppbevde bestemmelser om at opptrædende kunstnere skulle binde seg til å opptre i kringkastings. Denne rett til selv å bestemme hvor en vil opptre ble imidlertid ikke gitt sangere og sangerinnen.

Musikerne har fra midten av august bestemt påny å gjenoppta sin gamle holdning, nemlig å holde seg borte fra å opptre offentlig inntil myndighetene også lar sangerne få sin rett til å bestemme hvor de vil opptre.

Musikere er en økonomisk dårlig stilling og det er flott gjort at de viser denne seige vilje til å følge vår front. Publikum må nå være klar over at de musikere som opptrer er striket eller nasister, og bør støtte de fedrelandssinnete ved ikke å gå på konserter, slik som vi framleis ikke går i Nasjonalteatret.

Fra Ankara meldes at det russiske flyangrep på Budapest forleden natt kom fullstendig overraskende og luftvernmild ble først åpnet lenge etter at angrepet var begynt. De russiske fly gjorde stor skade, særlig på rustningsfabrikker like utafor Budapest.

239
8 OKT. 1942
A
1250
SEPTEMBER 1942

AVANTGARDEN

UT AV LANDSORGANISASJONEN!

De norske nasistene arbeider under høytrykk for å få realisert planen om et riksting. Til den 25 september lykkes det øyensynlig ikke å få satt teatret i scene, men planen er ennå ikke oppgitt.

Hva betyr Quislings riksting? I henhold til Nasjonal Samlings program skal et riksting, bygd opp av organisasjoner som omfatter hele folket, danne grunnlaget for hele samfundstyret. Hvis det lykkes for NS å tvinge folket inn i slike organisasjoner som så lar seg representere på rikstinget, vil tyskerne anerkjenne dette som et «lovlig» grunnlag for Quislingregjeringa. Quisling vil da få frie hender til å slutte fred med Tyskland og i siste omgang til å mobilisere den norske ungdom til krigstjeneste mot våre allierte. En gang tidligere har Quisling søkt å tvinge gjennom en slik utvikling. Det var etter 1 februar i år. Den gangen ble han stoppet først og fremst ved lærernes heltemotige motstand. De ville ikke stå som medlemmer av et lærersamband som de visste skulle danne mønster for liknende samband i andre yrker og derved bli et redskap for Quislings landsforrederske planer. Med sin egen frihet og sitt levebrød som innsats kastet lærerne seg inn i kampen, og de har siden holdt sin

front under store oppofrelser. Siden har en rekke andre grupper av folket meldt seg ut av sine organisasjoner etter hvert som de ble lagt under NS-kontroll. Lægene står utafør lægeforbundet, advokatene gikk ut av advokatsambandet, ungdomslaga gikk ut av Noregs Ungdomslag, skipsrederne av rederforbundet osv. Denne gangen er det vi — den fagorganiserte arbeiderklassen i Norge — som bærer hovedansvaret for at Quislings rikstingsplan blir vellet. Det kan vi gjøre ved at alle fagorganiserte i landet sender brev til sine forbund om at deres medlemskap i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er opphørt og dermed innstiller enhver videre kontingentbetaling. Skulle kanskje vi være dårligere enn våre lærere, enn prestene, juristene, rederne og alle de andre som for lengst har tatt kampen opp? Vi som står i fagorganisasjonen har enda større grunn enn de andre til å melde oss ut av våre forbund. Helt siden september 1941 har en hver hederlig nordmann måttet føle det som en skam og en ytmuktelse og stå som medlem av en organisasjon som daglig blir tatt til inntekt for Nasjonal Samlings landsforrederske virksomhet. Dobbel nedverdiggende har det vært fordi noen av de usleste fra

våre egne rekker har gått i fiendens tjeneste og i dag lever høyt på vårt medlemskap og vår kontingent.

En hver arbeider og funksjonær sender derfor i disse dager følgende brev til sine forbund:

Til forbund.

I løpet av det siste året har matsituasjonen forverret seg katastrofalt for alle fagorganiserte samtidig som prisstigninga har påført oss nye tunge byrder. Til tross for dette har det ikke vært mulig å spore hverken evne eller vilje hos ledelsen av forbundet eller landsorganisasjonen til å bote på vanskelighetene.

Da jeg er bekjent med at fagorganisasjonens nåværende ledelse akter å sende representanter til Nasjonal Samlings Riksting og derved vil utnytte mitt medlemskap til å framme en politikk som det strider mot min innerste overbevisning å bidra til, meddele jeg herved at mitt medlemskap i forbund er opphørt fra dags dato.

(navn)

Kampen mot quislingenes «Riksting» tar form.

Septbr. 1942

Til medlemmene av Norges Industriforbund.

Der foreligger sikre opplysninger om at det er Nasjonal Samlings hensikt i løpet av denne måned å «nyordne» de forskjellige næringsorganisasjoner, ved i stedet for de av medlemmene selv valgte tillitsmenn å innsette ledere som er tilhengere av partiets politikk. (Jfr. vedlagte avskrift av brev fra Innenriksdepartementet av 10 aug. og 20 aug. d. å.)

Det er også meningen tilsels å slå sammen flere næringsorganisasjoner i ett forbund. Det er deretter hensikten til 25 september å sammenkalle et «riksting» bestående først og fremst av ledere for de «nyordnede» næringsorganisasjoner. Dette «riksting» skal da forestille å representere det norske folk og skal gi et grunnlag for QUISLING og hans politikk.

Det er ganske klart at vi industrifolk like lite som lærerne, prestene, rederne, advokatene og andre vil la oss bruke som støtte for Quisling og Nasjonal Samlings politiske spill.

Vi har bragt på det rene at det innen vår stand er alminnelig stemming for straks og utvetydig å si fra om vårt standpunkt. Vi er fullt oppmerksom på at etter Industriforbundets vedtekter må utmeldelse skje for 1ste juli for å bli virksom ved årets utgang. Utmeldelse er imidlertid ikke nødvendig. Når forbundet tildeles politiske oppgaver og med-

lemmene fratas retten til fritt å velge sine tillitsmenn, er forutsetningene for vårt medlemskap brutt.

Det er derfor enighet om at Norges Industriforbunds medlemmer i Stor-Oslo skal sende forbundet en skrivelse av følgende innhold den 14 ds, mens medlemmene i det øvrige land sender sine skriv senest 16 ds.:

«Vi/jeg har bragt i erfaring at Nasjonal Samling i denne måned med sikte på å fremme partiets politiske mål vil forsøke å få opprettet et av partiet kontrollert «riksting», bestående bl. a. av representanter for de forskjellige næringsorganisasjoner, deriblant Norges Industriforbund, etter at det først er gjort inngrep i organisasjonens ledelse.

Da Norges Industriforbund hittil har vært en fri institusjon, som gjennom sine av medlemmene valgte organer bare har hatt næringsens saktige og faglige interesser å vareta, må vi/jeg erklære at vi/jeg, såfremt der skulle bli gjort inngrep i medlemmenes rett til selv å velge sine tillitsmenn, eller der skulde bli oppnevnt representanter for Norges Industriforbund til et riksting, ikke lenger kan anse forbundet som representerende næringsens interesser og derfor anser vårt/mitt medlemskap i forbundet som bortfalt.»

Tidspunktet er nu kommet da også industriens menn må innta sin plass i den nasjonale front i ubrytelig samhold med lærerne, prestene, rederne, advokatene og de mange

andre som etter hvert som de er blitt angrepet har vist sitt standpunkt som gode nordmenn uten hensyn til trusler eller straff.

Dette skriv er sendt til medlemmene av Industriforbundet. Skrevet falt imidlertid også i NS-hender. Departementet, skrev da til Industriforbundet og forlangte at forbundet innen en bestemt frist (10 sept.) skulle gjøre sine medlemmer merksam på loven av 20 aug. Denne lov, som NS har utstedt som ledd i sine forberedelser til Riksting, legger alle organisasjoner inn under Innenriksdepartementet, som bl. a. skal godkjenne valg av styre, m. m. Loven fastslår videre at en hver utmelding fra medlemmenes side er ugyldig inntil utgangen av 1943. Industriforbundet gjorde sine medlemmer kjent med departementets skriv, men medlemmene har allikevel sendt inn sine utmeldelser. De kan ikke forsvare å bli stående som medlemmer i en organisasjon hvor styret ikke har medlemmenes tillit og hvor avgjørelser o. l. fattes stikk i strid med medlemmenes interesser. Selv om utmeldelse ikke vil bli godkjent av de nåværende myndigheter, er det derfor av vesentlig betydning at en protesterer kraftig og gjør klart for alle at medlemskap i slike organisasjoner er en ren fiksjon. NS kan like godt sende ut en lov som gjør alle nordmenn til tvungne medlemmer i NS. Ingen kan betrakte seg som bundne av slike «lover».

Mappe 20

Eksp. 3079

Arg. 1942

Send avisa videre med en gang du har lest den!

Norsk vitenskap i kamp.

Ved de fleste av våre høyskoler og ved visse av våre universitetslag er plassen såvidt begrenset at nye studenter bare kan opptas etter søknad. Søknadene må inneholde utførlige, bekreftede opplysninger om søkerens kvalifikasjoner. Det endelige utval nye studenter fastsettes så på helt saklig grunnlag. Dette system passer ikke NS. Det såkalte «statsbærende» parti søker som kjent så langt rad er å skaffe seg et par tilhengere på alle viktigere områder, men selv et så beskjedent mål er uopnåelig når de eventuelle tilhengere må passere et bedømmelsesutvalg som baserer sine avgjørelser om opptak på søkerens saklige kvalifikasjoner. NS har derfor søkt å bruke makt for å trumfe gjennom opptak av de best kvalifiserte av sine medlemmer. Dette har møtt hard motstand og vi har fått en rekke nye konflikter som ennå ikke er løst.

Konflikten ved Handelshøyskolen i Bergen er meget karakteristisk. Det kom her inn 363 søknader. Bare 65 kan opptas. Skolens opptaksutvalg traff sin avgjørelse som vanlig og satte opp en liste over de 363 søkere nummerert etter deres kvalifikasjoner.

Departementet grep imidlertid inn før resultatet ble offentliggjort og forlangte å få saka til «behandling». Denne «behandling» førte til at det ble satt opp en liste over 91 søkere som overhodet ikke skulle komme i betraktning på grunn av deres «alminnelige innstilling», mens 8 NS-medlemmer skulle opptas uten videre. 17 av de 91 var blant de 65 første av det lovlige opptaksutvalg. Etter dette ba departementet om å få oversendt en ny innstilling fra skolen, samtidig som det endret skolens vedtekter slik at departementet når som helst kan omgjøre opptaksbeslutninger og treffe nye. Handelshøyskolens opptaksutvalg forela saka for skolens råd og lærerråd som godkjente den oppriinnelige innstilling, men erklærte seg villig til å underkaste avgjørelsen en fornyet prøve hvis departementet kunne legge fram nye og saklige opplysninger. NS nøyde seg imidlertid med å redusere antallet på sine spesielt utvalte fra 8 til 5. Disse 5, som øyensynlig betegner det ypperste NS kan prestere på dette område, var ved den saklige innstilling plassert som nr. 96, 220, 242, 254 og 332. Den beste av dem var med andre ord innstilt som 31 suppleant, den nest beste som 155 suppleant.

Høyskolens råd og lærerråd har 4 sept. tatt definitiv stilling til de nasistiske overgrep, idet de enstemmig har vedtatt følgende beslutning: «Da departementet ikke har motivert sin henstilling og det heller ikke på annen måte er kommet fram med nye saklige opplysninger, kan ingen her ta ansvaret for eller medvirke til noen annen avgjørelse enn den som opptaksutvalet med støtte av råd og lærerråd tidligere har truffet og som utelukkende bygger på søkerens faglige kvalifikasjoner. Noen melding om opptak som avviker fra denne avgjørelse vil derfor ikke bli sendt ut herfra.»

Det er etter dette foreløpig ikke blitt opptatt noen ny klasse ved Handelshøyskolen i høst, men hver søker har fått tilsendt en utførlig redegjøring for årsaka til denne forsinkelse.

Konflikten ved universitetet om opptak av NS-studenter (farmasøyer og medisiner) i strid med de gjeldende bestemmelser er nå avsluttet med et avgjort nederlag for nasistene. Forhandlingene pågikk i flere dager. Universitetet tok hele tida en meget fast holdning. Alle de professorer som ikke er medlem av NS vedtok en uttalelse om at saka ikke kunne behandles isolert, men at den måtte sees i sammenheng med de andre inngrep overfor universitetet, og da særlig at det er tatt ikke-faglige hensyn ved ansettelser og avskjedigelser av universitetslærere. (Samtlige NS-lærere, 3 unntatt, er tilsatt ved slike overgrep.) Saka måtte også sees i sammenheng med konflikten ved høyskolene. Uttalelsen fastslo videre at hvis utenforliggende hensyn, politisk innstilling eller andre forhold skulle settes foran faglige kvalifikasjoner, ville det føre til den vitenskapelige forsknings fullstendige forfall. Professorene henstilte derfor til departementet «å frafalle kravet om at studenter som søkes tvunget inn foran andre, bedre kvalifiserte, skal gi adgang til kursene med begrenset deltakerantall, et krav som for universitetet er uantakelig». Da det ikke nyttede med forhandlinger forsøkte NS seg med trusler. To av professorene ble kalt til Quisling, som kom med en rekke trusler.

Forhandlingene ble gjenopptatt neste dag og det viste seg da at departementet vek tilbake. Det hele sluttet med at departementet måtte gi avkall på opptak av NS studenter utafør den lovlige tur og orden. Vi har her nok et bevis for at fast holdning fører til gode resultater. NS står ikke særlig sterkt for tida. De tør ikke ta risikoen på åpne konflikter. I universitetssaka forelå det to muligheter, enten direkte nederlag eller stenging av universitetet. NS var nødt til å ta det direkte nederlag.

Ved Tannlægehøyskolen ble det innsatt ny rektor i forbindelse med skolens «nyordning» i juni i år. Den nye rektor, tannlæge Buhs er tyskfødt. Han har tysk tannlægeeksamen, og har aldri vært ved Tannlægehøyskolen eller noen annen vitenskapelig institusjon. Buhs ga 22 juni melding om at NS folk skulle ha fortrinnsrett til stillinger som assistenttannlæger og ved opptak av nye studenter. Den 10 juli ble det protestert mot ordninga. Protesten ble uten resultat. Høyskolens lærere har derfor sagt opp sine stillinger og skal tratre ved oppsøingsfristens utløp. Undervisningen er for tida i gang, men bare med de tidligere studenter. Konflikta har ført til at pasientene er blitt helt borte fra høyskolen. Det meldes nå at studentene har skrevet til departementet og sluttet opp om sine lærere.

Nasipakket har avsatt sjefbibliotekaren for Akerbibliotekene, Nancy Kobro. I stedet er innsatt et individ som ikke har noen utdannelse i biblioteksarbeidet. Hun er dertil en meget beryktet angiverske. All litteratur som står på nasistenes svartelister er fjernet, og i stedet er kommet nasillitteratur.

Akerbeboere bør svare quislingene med å unnlate å låne bøker på Akerbibliotekene.

LEGENDEN OM SOVJETSAMVELDET

Etter en liten norsk avis i Sverige, «Håndslag» gjengir vi:

Det har i mange kretser vært vanlig å si at russernes motstand mot det tyske overfall har vært «overraskende hård». Til og med Hitler har gitt uttrykk for denne overraskelse. Men det fantes andre som hadde bedre informasjon og til dem hørte president Roosevelt, som nå har latt offentliggjøre en del av det materiale han har hatt i sine hender, nemlig depeşene fra den amerikanske ambassadør i Moskva, Joseph E. Davies. Materialet er kommet i bokform, og også oversatt til svensk.

Joseph Davies er den typiske amerikanske forretningsmann, stolt over å kalle seg kapitalist, overbevist om sine idealers urokkelighet. Av og til kan han nesten minne om Sinclair Lewis' satire over amerikanske forretningsmenn, men når det gjelder forretninger er han 100 % fordomsri. Og med energi og fordomsfrihet kastet han seg over studiet av Sovjetsamveldet. At russerne har andre sosiale prinsipper enn ham betyr ikke så mye, hovedsaka er at de er hederlige og hyggelige mennesker.

Først og fremst slår han ned på den påstanden som alle politikere gjennom 20 år har gjentatt og gjentatt, at det russiske eksperiment skulle mislykkes. For mange har det vært en grunnleggende oppfatning at en industri som ikke har aksjeiere ikke kan utrette noe, ganske som det før den franske revolusjon het at samfund som saknet grever og baroner aldri skulle få noen livskraft. Det har vært ønskedrømmer som har preget opinionsdannelsen om Russland.

Som det praktiske menneske han er, gjør Davies narr av disse ønskedrømmer, og hans rapporter til sitt utenriksdepartement går krast mot rapportene til yrkesdiplomaten som bare inneholder hva deres sjef i hjemlandet ønsker å høre. Hans syn kommer også til uttrykk i de såkalte «Moskvaopprossene». Davies tar avstand fra visse metoder under rettergangen som strir mot den angelsaksiske rettsoppfatning, men han er ikke et sekund i tvil om at de anklagete var skyldige, at det virkelig var Sovjetunionens femte kolonne som ble uttryddet.

Under sine år i Moskva ble Davies overbevist om riktigheten av den russiske utenrikspolitikken, og i rapport etter rapport advarte han mot den engelsk-franske politikken overfor Sovjetsamveldet som ville drive russerne over i en tilnærmede til Tyskland. Münchenpolitikken var ham en vederstyggelighet. Da krigen mellom Tyskland og Russland brøt ut trekker han i en rapport opp den russiske strategien med et forbløffende klarsyn, og han tviler ikke på at den røde armé etter et strategisk tilbaketog skal klare å holde tyskerne stangen.

Davies' bok tvinger mange mennesker til å oppgi sine fordommer når det gjelder Sovjetsamveldet. Begivenhetene vil gjøre resten. Når krigen er over kommer det russiske folket gjennom våpenbrorskapet å være forenet med de store angelsaksiske demokratiene og med Europas nå undertrykte folk, så den holdning som enkelte enda inntar overfor Sovjetsamveldet bl. a. i nøytrale land kommer til å virke håpløst foreldet og reaksjonært.

«Den annen front» og Storbritannias prestisje.

Av professor Wilhelm Keilhau.

(Gjengitt etter «Norsk Tidend», London.)

Ikke noen annen nyhet har vakt slik glede mellom oss nordmenn som meldinga om at De Forente Stater og Storbritannia hadde lovt Russland å åpne den såkalte «annen front» i løpet av 1942.

Det er naturlig at nettopp vi nordmenn har gledet oss over denne melding. Norge er det eneste land i verden som må sies samtidig å være nabo av både Storbritannia og Russland, og det er en klar linje i norsk politikk å yte medvirking til enhver tilnærming mellom disse to store verdensriker. Det kan vel også trygt sies at neppe i noe land har den heltemotige russiske motstand vært gjenstand for en dypere følt beundring enn i det okkuperte Norge.

Den praktisk talt enstemmige tilslutning fra presse og folk i Storbritannia som den annen front har fått, har også styrket den norske tiltro til det allierte samarbeid.

Imidlertid er det en kjennsgjerning at der fra forskjellige kretser, som for det meste sakner mot til å framtre offentlig, arbeides iherdig for at åpningen av den annen front skal utskytes til neste år. Det kan være vel verd å se litt på de argumenter disse kretser benytter seg av.

For det første hentydes der til vansker med skipstonnasje. Det er også en kjennsgjerning at tapa i kampen om Atlanterhavet har vært bedrøvelig mye større i 1942 enn de var i 1941. Imidlertid er, etter alle de forsikringer vi har fått, lagra i Storbritannia velfylte, og samtidig synes alt å tyde på at den disponible tonnasje i 1943 vil bli mye større enn nå. Det ville derfor sikkert la seg gjøre av hensyn til den annen front å gå til en betydelig innskrenking av den nåværende import til Storbritannia, selv om dette skulle føre til noen bruk av de velfylte lagre. Slik som stemninga i Storbritannia er, kan en også rekne med at folket gjerne bærer en sterk midlertidig innskrenking i rasjonene dersom dette skulle bli nødvendig av hensyn til den annen front.

Det annet argument gjelder Egypt. Tankegangen er den at alle disponible krefter må settes inn for å holde stillingen i Nord-Afrika.

I fengslet i Åkebergveien sitter en småbruker fra Nordland som på 2 måneder ikke har fått rent tøy. Nasistene nekter henne å motta noe som helst. Heller ikke får hun låne tøy fra sykehuset slik som ofte er blitt gjort, så hun i mellomtida kunne vaske sitt eget. Kona ble tatt sammen med mannen, som er blitt sendt til Tyskland. Deres forseelse var følgende:

Tyskerne skulle bygge ut noen kanonstillinger på den lille garden deres. På sin vanlige brutale måte kom de tyske soldater og trakk ned åkeren. Den som kjenner den norske småbruker og vet hvilket slit det er å berge livet, kan forstå de følelser nasisternes brutalitet skapte. Kona skjulte ganske naturlig soldatene ut, og mannen unnløt heller ikke å si meniga si. Begge ble arrestert og sendt avgårde som de gikk og sto.

Men dette resonnement fører ikke fram. Et angrep mot Tysklands vestfront vil gjøre det vanskeligere for Hitler å sende ytterligere forsterkninger til Rommels hær. I virkeligheten har den farlige strategiske situasjon i Afrika gitt nye, alvorlige grunner for å åpne den annen front fra vest i løpet av de nærmeste ukene.

Det tredje argument gjelder hensynet til Storbritannias prestisje. Det blir sagt: «Vi kan ikke åpne den annen front for vi er sikre på å nå fram. Storbritannias prestisje tåler ikke et nytt Dunkerque.»

Her er det vi allierte har rett — og plikt — til å la vår mening komme til orde. For alle vil vel måtte innrømme at Storbritannias prestisje for årtier framover i første rekke vil avhenge av de land som idag står på den allierte front.

Fra vår side vil det da være naturlig å minne om at Storbritannias prestisje aldri har vært større enn umiddelbart etter Dunkerque. For alle vi som hører til den allierte front var den gang fulle av beundring over den vilje til liv som fra hæren i Dunkerque fylte hele det britiske folk. Dunkerque ga ingen svekkelse av den britiske prestisje. Tvert i mot.

Og i dag: I virkeligheten venter ingen at den nye front åpnet i august 1942 skal bli innledninga til det endelige seierstog helt fram mot Berlin. Det vi venter er et angrep på den tyske vestfront som skal bringe den russiske hær den militære lettelse og den moralske oppmuntring som den har slikt ubetinget krav på. Selv om den annen front skulle ende med et alvorligere militært nederlag enn Dunkerque, ville den ha løst sin oppgave dersom den hadde bidradd til å redde den russiske hær og den russiske motstandsevne.

Men dersom den skjulte opposisjon skulle få hell med seg, slik at Storbritannia ikke kom til å åpne den annen front i 1942 — da ville Storbritannias prestisje li, og li mer enn kanskje noen idag er i stand til å tenke.

Og ikke minst vi nordmenn nærer derfor det mest levende håp om at de viktige interallierte konferanser som i disse dager (august) finner sted et sted i Russland, må føre til positive resultater. Og at rask handling vil følge klare ord.

En husker at Quisling under et besøk i sin heimbygd gjorde seg bemerket ved å avsette bygdas prest, Irgens. Ved dette høve som ellers utmerket han seg ved en fullstendig mangel på beherskelse. Det meldes nå at Irgens etterpå fikk besøk av Gestapo. Tyskerne innskrenket seg imidlertid til å spørre hvordan Quisling hadde opptrått, om han var meget ubehersket, virket nervøs osv. Det ser ut som tyskerne har begynt å bekymre seg for forrederens sinnstilstand. Vi har lenge vært klar over at «føreren» ikke lenger kan regnes med blant de normale her i landet.

Skolestyreformannen i Asker sendte i våres lærerne beskjed om at skoledirektøren hadde gitt melding om «at det er adgang for lærere som ikke er innmeldt i Lærersambandet å begynne skolen».

NASITERROR

Nasiterroren i Tysklands vasallstater blir stadig større. I det siste har nasistene ikke bare begynt å fjerne sine egne motstandere, men alle politikere som Gestapo kan ha den minste tvil om. I Ungarn er Hortys svigersønn drept. (Riktig nok ved ulykkestilfelle!) Framstående politikere som Julius Karoli og Istva Horly er nettopp arrestert. En ungarsk general er nylig avsatt av nasistene.

I Romania har det funnet sted massearrestasjoner av politikere og militære, bl. a. er 12 generaler satt i fengsel. Den kjente professor Jorga er drept av nasistene.

Også i Italia har det vært massearrestasjoner av politikere.

En kan av og til få inntrykk av at forskjellen mellom Nazi-Tysklands forbunds-feller og de okkuperte land i høyden er en gradforskjell.

NYTT FRA ENGLAND

Produksjonen av hvete, rug og havre er økt med 50 %. Melkemengden er økt med 45 mill. liter pr. år.

22 mill. av den engelske befolkning er opptatt i heldagsarbeid i forbindelse med krigen. Det vil si 2/3 av befolkningen mellom 14 og 65 år. I metallindustrien er produksjonen økt med 1/3 i tidsrommet januar til juni.

70 % av de tap tropper fra det Britiske Imperium har hatt har vært fra morlandet.

Allt tyder på at nasister er omfrent like lite populære i Tyskland som i Norge, og de illegale aviser o. l. blir stadig mer utbredt også der. En nordmann som for en tid siden begynte sitt arbeid på en tysk arbeidsplass, ble gjort merksam på at han kunne snakke fritt med alle sammen unntatt «han kjukke der borte, for han er nasist». Allikevel gjør en rettset i å rekne med at den tyske heimfront framleis vil kunne holde temmelig lenge. Situasjonen denne gang er ulik den vi hadde under forrige krig. Det er nå langt mindre kontakt mellom soldatene og heimfronten enn i 1918, fronten ligger mange hundre kilometer fra Tyskland. Videre er politi- og terrorapparatet mye mer utbygd enn før. Nasistene har spredd sine spioner og lytteposter over alt. Endelig kan en nevne at mange tyskere denne gang er direkte medskyldige i en lang rekke forbrytelser: Deres eksistens avhenger av seir, og de vil sloss desperat selv etter at alle seimuligheter er forsvunnet. De vil i alle tilfelle være ferdige. Trass i disse ugunstige betingelser og trass i de mange forbrytelser og terrorister innafør politi og Waffen SS begynner de menige soldater og heimfronten å svikte. Men ennå kan vi bare notere denne svinging og de mange bevis vi har på den som tekn på det som vil komme.

Den engelske marineminister Alexander opplyser at juli og aug. viste rekord med hensyn til senkede akseubåter.

Når det gjaldt nasistenes krigsmarine uttalte han at Scharnhorst hadde vært krigsudyktig i 16 måneder ialt, Gneisenau lå i en Østersjøhavn og Prinz Eugen i Tyskland til reparasjon.

AVANTGARDEN

Historians største slag ved STALINGRAD

En kan sannsynligvis gå ut fra at Hitlers «våroffensiv» nå definitivt er slutt. Han har igjen fått ødelagt sine størrelste planer for felttoget i øst. I sommer hadde han lært ikke bare å trengte sørover fra gjennombrytningsteden ved Veronesi, men også trengte nordover og omgå Moskva. Han skulle ha nådd den tyrkiske grense og erobret oljefeltet i Kaukasus, han skulle innatt Leningrad og trengt fram til Murmansk.

De tyske armeer lærte å trengte fram til Stalingrad, men der møtte også Hitlers offensiv sin skjebne. Allerede da det var gått 30 dager var det klart at en inntaeng av byen ikke lenger kunne betecknes som en seir for nasistene, fordi det allerede da hadde kostet for mye. Da det var gått 60 dager kunne en begynne å ane at det ikke lenger bare gjaldt seir eller nederlag i et slag, men en begivenhet som hadde avgjørende innflytelse for hele krigens gang.

Allikevel skal en ikke undervurdere de tap russerne og dermed de allierte har hatt. Forsvaret av Stalingrad har sikkert kostet mye, og ødeleggelsen av den viktige industriby betyr selvsagt mye for den russiske krigsindustri.

Hvor store tap nasistene har hatt hittil foran Stalingrad kan ikke sikkert fastslås. Russerne oppgir at de ødelegger ca. 3 regimenter pr. dag og en kan gå ut fra som sikkert at angrepet på Stalingrad har kostet tyskerne om lag en halv million mann. Hva det har kostet av fly og annet materiell er sikkert også umåtelig.

Den siste uka i sept. var preget av tysk stillstand ved Stalingrad. Alle angrep ble slått tilbake. Russerne åpnet en motoffensiv mot nasistenes venstre flanke, det vil si at russerne fra nord forsøkte å trengte gjennom den brede kile som nasistene har mellom Don og Volga. Det lyktes dem også å trengte ganske langt inn, uten at de dog fikk noe avgjørende gjennombrudd. Ellers har det stadig vært utallige angrep og motangrep fra begge parter.

I begynnelsen av oktober samlet nasistene igjen alle sine krefter for å tvinge fram en avgjørelse. Russerne holdt særlig den nordlige del av byen, og det lyktes også å trengte en del fram, uten at det foreligger noen avgjørelse når dette skrives.

På de øvrige frontavsnitt har det flere steder vært kraftige kamper. Nasistenes framstøt i Kaukasus har framleis ikke hatt noen framgang. Kampene har særlig stått ved Terekfloden, og målet for nasistene har vært oljebyen Grosny. Det har råt voldsomme slag her, med veldig innsats av panservåpen på begge sider, men nasistene er blitt slått tilbake. Heller ikke ved Novorossisk har nasistene hatt noen framgang. Ved Rsjev har de voldsomme kamper tortsatt. Russerne har ennå ikke nådd selve byen, men kampene pågår i dens umiddelbare nærhet. Man må imidlertid først se på kampene her som avlastingskamper for Stalingrad, og russerne har sikkert oppnådd sin hensikt.

Likens har det råt ganske voldsomme kamper ved Leningrad. Tyskerne har særlig sterkt kamper ved byen Siniavino utenfor Leningrad.

Det foreligger liten oversikt over flyvoldsomheten på Østfronten, men det er tydelig at det tyske flyvåpen er betydelig svekket. Tyskerne har framleis fire femtedeler av sitt flyvåpen på Østfronten.

FLYANGREPET UNDER RIKSMØTET.

Ved 5-tida om ettermiddagen den 25 sept. rettet britiske flygere et dristig angrep mot Oslo. Angrepet ble utført av 4 tomotors bombefly av den såkalte Moskitypen. Det er første gang det er meldt at fly av denne typen har vært brukt. Angrepet var rettet mot Gestapos hovedkvarter på Victoria terrasse og de forskjellige tyskbesatte bygninger bak. De britiske flygere gjennomførte angrepet med stor dyktighet som har vakt beundring blant Oslobefolkningen. Hellet var ikke med flygerne i fullt mom, men det ble allikevel gjort mye stor skade mot tyske mål.

Desverre gikk også menneskelig tap. Nasistene forsøkte å utnytte dette på sin vanlige sinnelag, men har ikke oppnådd noe annet enn å gjøre befolkningen hat mot seg ennå mer gjensidig.

Det norske folket vet at befrinningsverket vil koste ofre. Det er beredt til å ta disse ofre hvor harde de enn måtte være.

Det er ennå ikke slått fast med sikkerhet hvor mange tyskere som ble tilintetgjort, men bildet er det mangfoldigste av de sivile tap. Området ble øyeblikkelig sperrert av tyskere og norsk polit, og «hinden» hjalp til med den første opprydding. Det viser seg seinere at oppryddinga har skjedd på den midten at det i flere tilfelle er blitt ødt de mest simple og gemene tyverier av befolkningens eiendommer. Det er i og for seg ikke forbausende så flere av «hinden» var individer som ikke bare har sitt kort i NS medlemskartotek, men også i politiets forbryterkartotek. Av de fire britiske fly gikk et tapt. To nasify ble skutt ned.

KAMPEN PÅ ARBEIDSPlassen

Da arbeidsklassen slojst mot rikstinget ble sett i gang, rykket tyskerne fram med langt kraftigere troaler enn ved noen tidligere aksjon i Norge. Dette var noe en måtte ha sett med. Arbeidsklassen er berøvet av produksjonsapparatet og forsyningene har læst bety en katastrofe for det nasistiske volds.

Vi må se i øynene at aksjonen ikke var forberedt som den skulle ha vært. Det lyktes derfor Gestapo å slå til før hele den norske arbeidsklassen var kommet med i aksjonen. Men tyskerne har grunn til å være engstelige. De vet at nå er kampsignalet gitt for alvor. De vet at slaga ikke lenger bare vil bli rettet mot nasifiseringa, men at arbeiderne i framtida vil velge former for framstøta så de rammer selve produksjonen — selve grunnlaget for nasiveldets eksistens.

NYTT -TEATER-

Oslo er blitt berøvet med et nytt «teater» under navn av «Spillet». Det er et rent nasiforetak. Hovedpersonen er en viss herr Sandberg, sønn av bankkajet Sandberg som før var «konstituert» statsråd. Sandberg jr. har allerede mange meriter bak seg, de fleste av høyest kriminell art og er en av de største dagnemitter byen har fostret. Av andre medvirkende nevner vi en sønn av Ernst Rolf, som forlenget har gjort seg bemerket i hidens. Heller ikke de andre har særlig gode papirer å vitte med. Det er å merke seg at det ikke er skuespillere, men amatører.

Ingen nordmann satter selv sagt «sin» bun i dette «larsless» tempo!

UTEN KOMMENTARER

I Stockholm er det åpnet en utstilling som er en drøpset utgave av utstillingen «Sovjet-panseret» i Oslo. Ved innviinga var det svenske krigsprinspar, primære Gustaf Adolf, Carl og Eugen til stede. En svensk general holdt åpningstalen.

Når du får illegalt materiell så pass opp å finne ut hvem som lager det eller hvem som har sendt deg det.

BARSELSTUENE I FØDSELSKLINIKEN - DEN NYE TID.

Lægen: «Ungen er dessverre dødfødt, herr ministerpresident... men det er merkelig - jeg synes faktisk den skrider...»

FRA ET TYSK BLODINNSAMLINGS-INSTITUTT. Nasistisk handelspolitikk.

«Goebbels har bestandig sagt at vi skal importere olje fra Kaukasus, istedet eksporterer vi blod!»

Østfronten

Historien kan oppvise mange eksempler på menneskelig mot og offervilje. Men sjelden opplever verden en slik heroisk innsats for en sak og for et fedreland som den de russiske redarmister og den russiske befolkning yter under kampene om Stalingrad.

Når dette skrives er det ennå ikke falt noen avgjørelse i slaget. Men den tid er for lenget forbi da inntainga av Stalingrad betyr noen seir for nasistene. Den motstand de har møtt har ikke bare betydd et voldsomt tap av mennesker og materiell, men også et moralsk nederlag som kan få avgjørende betydning for de tyske armeers framtidige slagkraft.

Nasistene har klart å rette dype kiler inn i det russiske forsværssystem, kiler som når inn i selve byen. Men det har utrolig nok ikke betydd særlig foringelse av den russiske garnisons slagkraft, og russerne holder framleis størsteparten av områda rett vest for byen, og har sterke styrker grupper i syd og nord i flensene for nasistene.

Nasistene har konsentrert all disponibelt materiell i kampen om Stalingrad, og først og fremst har de trukket store flyreserver fra de øvrige fronter. I Kaukasus er således den tyske framrykking stoppet helt opp, russerne har enda klart å tilbakeerobre enkelte mindre områder. Kampen raser nå hardest ved Terekelva nord for Grosny.

På de øvrige frontavsnitt har det vært stadige angrep og motangrep fra begge parter. Russerne øver framleis sterkt trykk ved Rsjev, og denne by er nå helt omringet av de russiske tropper.

Også den siste tid har russiske fly foretatt sine angrep mot Øst-Tyskland og okkuperte områder. Likens har de angrepet Ungarn.

I Aker er det blitt avslørt en stor svartebørsaffære, hvor NS-visedirektøren i Aker, Meidell Larsen er hovedmannen. Meidell Larsen er arrestert og hans kolonialbutikk er stengt av politiet. Et par av NS' spisser skal være stygt innblandet, bl. a. Hagelin og Riines, men dette blir naturligvis dykket ned.

CHURCHILLS TALE

I talen som premierminister Churchill nylig holdt i parlamentet ga han en oversikt over situasjonen på alle viktige fronter. Premierministeren har nettopp vært på reise til Egypt og Sovjetsamveldet, han har møtt amerikanske militære som kunne melde alle detaljer fra kampen i det fjerne østen. Han sa at han stort sett var fornøyd med utviklinga. Riktig nok kan en ikke se bort fra at russerne framleis må stå i mot et overordentlig sterkt press. De venter mere hjelp. Det er nok så at truslen fra vest binder mellom 40 og 45 tyske divisjoner, men på den andre sida har Tysklands vasallstater stilt omlag en tilsvarende styrke til Hitlers disposisjon. Russerne kan derfor med rette hevde at de i dag står overfor Tysklands totale styrke. Som sagt er presset i Sovjet framleis sterkt, men tyskernes situasjon på denne fronten har på mange måter forverret seg. De disponerer nå over knapt to måneder til vinteren setter inn. De har ikke råd til å bli sinket i gjennomføringa av planene sine og det blir de tydeligvis stadig veik. Stalingrad forsvarer framleis. Idag tør ikke en gang tyskerne spå dens snarlige fall. Det samme gjelder Kaukasus. Her og har krigen i det seinere minnet mer om en stillingskrig. Det er nok så at tyskerne har initiativet på mange av frontavsnitt i Sovjet, men forsvarer er tydeligvis vel organisert og en skal huske at angrep på vel forsvarte posisjoner som f. eks. ved Stalingrad alltid koster angriperen mer enn forsvareren.

Churchill sa videre at han forlot Moskva med inntrykket av at Stalin var en «fremrakende leder av en stor nasjon». Stalin var preget av dyp, nøktern visdom og har også den humoristiske sansen som gjør ham til et levende, tiltalende menneske. «Vi skiltes — sa Churchill — som gode og trofaste kamerater i denne krigen, men det siste må vi bevise med gjerninger og ikke med ord.»

Situasjonen i Egypt er ulike mye bedre enn før. Fienden har stått stille i lengre tid og har vært utsatt for sterke påkjenninger. En har all mulig grunn til å være fornøyd

ADMINISTRASJONEN UNDER NY-ORDNINGA I SKOLEN

Skoledirektor Ribsskog i Oslo er påvunget ett års «sykepermisjon». NS-Fløttere fra Tønsberg er konstituert i stillingen. Han reiste på studietur til Tyskland for å holde seg unna ved skoleåret begynnelsen da atten tusen skolebarn skulle skaffes lokaler og undervisninga organiseres uten en eneste skolebygning til disposisjon. Dette kalles ansvarsprinsippet.

Fungerende overlærer ved 11a skole i Oslo NS-Sig. Jensen samlet første skoledag personalet og holdt en skarp NS-tale. Deretter ga han melding om at han ikke hadde lagt noen timeplan — det fikk lærerna greie sjøl. Det dreier seg om en av Oslos største skoler med innpå 1500 elever som skal leas i et utall lokaler.

Buskerud forsyningsnemnd fikk for en tid siden beskjed fra myndighetene at de skal levere 1 600 000 kg poteter til tyskerne. Leveransen skal deles i tre like store partier som skal leveres henholdsvis med det samme i januar og til våren.

Den tyske militærmakt har gitt ordre til at Norge skal levere 25 000 tonn storfe som skal slaktes i september og eksporteres. Dette er kjøtt som skal leveres utenom den daglige kvote til tyskerne i Norge. Det vil si at omlag 20 % av Norges febeskjand skal slaktes ned.

med utviklinga i Nord-Afrika selv om en ikke skal se bort fra at all fare ikke er over for fienden er slått.

Også i det fjerne østen er situasjonen langt lysere enn før. Japanerne har lidd et alvorlig nederlag da amerikanerne erobret støttepunktet på Salomonøyene. Den japanske flåten er svekket. De har heller ikke noen særlig framgang i Kina. Bare på Ny Guinea har japanerne hatt hell med seg i det siste. De har rykket en del fram mot Port Moresby som imidlertid ennå ikke er direkte truffet.

Fra riksutenriksminister von Ribbentrops store tale søndag 27 september:

«HITLER HAR UTVIKLINGA I SIN HAND!»